Cenzurat: Suciu.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Ig. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

★

Csehszlovákiában

Egy hónapra Cs 40·—
Egyes szám — — 3·—

1927 julius 22 Péntek | Cluj-Kolozsvár ★ X évfolyam ★ 163 szám | 5687 Tamuz 22

Vasárnap délben temetik Ferdinánd királyt

Az összes államok kormányai és uralkodói siettek részvétüket kifejezni Ferdinánd király halála fölött. Az országban impozáns módon nyilatkozott meg a részvét. A cotrocenii palota aranytermében ravatalozták fel Ferdinánd király Bukarestbe szállított holttestét

(Cluj-Kolozsvár, julius 21. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Ma reggelre gyászpompát öltött az egész ország. Románia minden zugában, nagy városokban és kicsiny falvakban, középületek és magánházak ormán, feketefátyolos nemzetiszinü zászlókat lenget a szél. Napról-napra minden toronyban háromszor megkondulnak a harangok, hogy hegyeken keresztül és völgyeken át a Dnyesztertől a Tiszáig szerte az egész országban hirdessék a koronás király halálát.

Az ország népe be sem várta a kormány intézkedéseit a nemzeti gyászról. Spontán erővel robbant ki a lelkekből a nagy veszteség miatti fájdalom megnyilatkozása, amely külső jelekben is kifejezésre jutott. Amint végigszáguldott az országban a hir, hogy Ferdinánd király örök álomra hunyta le a szemét, egy pillanatra még a hétköznapi munka is szünetet tartott és a nyilvános jókedvnek utját szegte a gyász. Zene, szinház, mozi, kabaré kapui becsukódtak, a kávéházakban és más nyilvános helyiségekben este tizenegy órakor megszünik minden élet.

Aki csak teheti, vonatra ül. A kolozsvári pályaudvarról kifutó vonatok száz számra szállitják az utasokat Bukarestbe, akik péntekre az ország fővárosába igyekeznek, hogy a cotrocenii palotában felravatalozott halott királytól mégegyszer bucsut vegyenek. A hivatalos küldöttségeken kivül ezren és ezren készülnek a nagy temetési napra is, amikor a curtea de argesi kolostorban halott elődei koporsói közé temetik a királyt.

De nemcsak bent az országban, hanem a világ valamennyi országában impozáns módon nyilatkozik meg a részvét. Románia külföldi követségein tegnap valósággal bucsujárások voltak. Miniszterelnökök, külügyminiszterek és magas állami méltóságok zarándokoltak el a román követségek épületébe, amelyeknek tetején fekete zászló hirdeti a gyászt, hogy részvétüket kegyeletes szivvel leróják. És mig a külföldi követségeken egymást váltják a látogatók, a posta özönével önti a táviratokat, belföldről és külföldről is, amelyek arról tanuskodnak, hogy a Romániát ért gyászban az egész világ osztozkodik.

Az ország még a gyász óráit éli, de már szerepe jut az örömnek is az ország életében. A gyermek Mihályt a nemzetgyülés tegnapi ülésén királlyá proklamálták. A régi francia királyok koronázásához hasonlitott ez az aktus, amikor a francia nemzet egyszerre olvadt fel a gyászban és az örömben is.

„Le roi est mort, vive le roi.“ „Meghalt a király, éljen a király“ hangzott Páris uccáin egyazon pillanatban és ma Romániában megismétlődnek a francia koronázások pillanatai és az állampolgárok egyszerre siratják a királyt és örvendeznek az uj uralkodónak.

Minden jel arra mutat, hogy az ország nyugodtan és megrázkódtatások nélkül fogja tudni keresztülélni a megpróbáltatások pillanatait. Az alkotmányos érzés diadalmaskodott minden pártban és minden csoportban és a kormány, amikor sorra foganatositja az alkotmány előirta intézkedéseket, ebben a munkában maga mögött találja parlamenti és parlamentenkivüli ellenzékét is, amely a gyász napjaira félretette azokat a különbségeket, amelyek a pártokat egymástól elválasztják és közös akarattal fogtak össze a dinasztia körül, hogy az állam rendje és jogfolytonossága egy pillanatnyi csorbulást se szenvedjen.

A nemzeti parasztpárt a parlament hétfői ülésén deklarációt fog felolvasni, amelyben ünnepélyesen bejelenti, hogy a párt elismeri és respektálja az események által teremtett uj alkotmányjogi helyzetet.

Az ujabb események és rendelkezésekről szóló jelentéseinket itt adjuk:

A külföldi gyászkövetségek érkezése miatt halasztották vasárnapra a temetést

Bukaresti jelentés szerint a belügyminisztérium közhirré tette és tudatta az összes hatóságokkal, hogy őfelsége Ferdinánd király temetését egy nappal elhalasztották. A temetés nem szombaton délután fog végbemenni, — mint az eddig tervben volt — hanem vasárnap délután 1 órakor. A program egyébként ugyanaz marad, mint a szombatra tervezett.

A temetést azért halasztották el, hogy a király rokonainak, valamint a külföldi államok és uralkodók követeinek alkalmuk legyen Bukarestbe érkezni.

Megérkezett a fővárosba Ferdinánd király holtteste

A Peles-kastély ma valóságos zarándokhely volt. Az ország minden részéből sok-sok ezren jöttek el Sinaiába, hogy utolsó bucsut vegyenek a királytól. A király holttestét vadásztábornoki egyenruhába öltöztették és egy élővirágokkal feldiszitett katafalkra helyezték. A ravtal mellett a testőrgárda törzstisztjei álltak diszőrséget.

A kormány tagjai különvonattal érkeztek Szinaiába, ahol kifejezték részvétüket a királynénak, aki könnyekkel a szemében igy szólott a miniszterelnökhöz:

— *Itt maradok Önökkel továbbra is, hogy segitségükre legyek.*

Délelőtt féltizenegy órakor Dionosie Archimandrita, a szinaiai zárda szuperiorja, Istentiszteletet tartott, amelyen az egész udvar, a kormány tagjai és a tábornoki kar vettek részt.

A királyné zokogva hallgatta a király végrendeletének felolvasását

Az istentisztelet után Stelian *Popescu* igazságügyminiszter a királyi család és *Bratianu* Jonel miniszterelnök jelenlétében kibontotta és elolvasta az elhunyt uralkodó végrendeletét. Mária királyné, akit a nagy gyász teljesen lesujtott, Miklós herceg és Erzsébet királyné karjára támaszkodva vett részt a szomoru aktuson és *a végrendelet minden mondata után hangosan felzokogott.*

Pontosan délben tizenkét órakor a királyi koporsót egy ágyulafettára helyezték a király adjutánsai és az állomásra szállitották. Az udvari vonat megindult, végig a sinek mentében diákok és katonák sorfala között egész Bukarestig.

A bukaresti gyászmenet

A király holttestét szállitó udvari vonat délután öt órakor futott be a cotroceni vasutállomásra. Mihelyt a vonat befutott, 101 ágyulövés dördült el sorban egymásután. A százegyedik ágyulövés után egyszerre szólaltak meg Bukarest összes harangjai. Harangzugás közepette zenditett rá a bukaresti háziezredek egyesitett zenekara a gyászindulókra, amelynek hangjai mellett megindult a menet. A menet élén egy diszszázad katonaság haladt gyászfátyolos zászlóval, majd a következő sorrendben sorakoztak utána a polgári, egyházi és katonai méltóságok.

A klérus, Pimen moldovai metropolita vezetésével, a halottaskocsi, a királyi család tagjai, a régenstanács, a kormány, a szenátus és a kamara elnökei, Őfelsége katonai és civil irodájának tagjai, a volt miniszterelnökök és volt tartományi tanácsok, a Consiliul Dirigent és a Sfatul Tarii elnökei, a törvényhozó házak tagjai, a Curtea de Conturi, a legfőbb törvényhozó tanács és a közigazgatási tanács elnökei, az egyetemek rektorai, a román akadémia elnöke, a hadsereg inspektorai, a vezérkar főnöke, a határőrség, csendőrség parancsnokai, Ilfovmegye prefektusa, a sziguranca vezérigazgatója, Bukarest rendőrprefektusa, Bukarest helyőrségi parancsnoka.

A királyi holttestet az aranyteremben ravatalozták fel, ahol tekintettel a temetés elhalasztására nemcsak pénteken, de szombaton is közszemlére teszik ki.

Curtea de Argesben csak ideiglenesen temetik el a királyt

Vasárnap délben egy órakor indul meg a gyászmenet a curtea de argesi kolostorba.

A „Dimineata“ jelentése szerint a curtea de argesi temetés ideiglenes lesz csupán. A királyi család ugyanis a Károly-parkban tervez sirboltot felállitani. Ide fogják majd később I. Ferdinánd király földi maradványait is eltemetni.

Mielőtt a királyi koporsó Sinajából a fővárosba indult volna, *Minovics* professzor és *dr. Mamulea* bebalzsamozták az uralkodó holttestét.

Az országos gyász

A kultuszminisztérium rendelete értelmében a király temetésének napjáig valamennyi templomban naponta háromszor meg kell huzni a harangokat. A kultuszminisztériumnak ez a rendelete a mai nap folyamán megérkezett a kolozsvári egyházakhoz is. A kultuszminiszter rendelete igy szól:

„Ma reggel két óra 15 perckor Őfelsége I. Ferdinánd, Románia királya meghalt. Kérjük, sziveskedjék intézkedni, hogy egyházkerületének összes városaiban és falvaiban minden nap harangoztassanak és hogy a megfelelő imák elmondassanak. Vasárnap, julius 24-én az istentisztelet után kérjük requiemet mondani Őfelségének I. Ferdinándnak lelkiüdvéért.“

A kultuszminiszteri rendeletet az egész országban végre is hajtották.

A hadsereg gyásza

Anghelescu tábornok, volt udvari marsall, hadügyminiszter a tegnapi nap folyamán körrendeletet intézett a csapattestekhez, mely szerint julius 21-én, vagyis ma estére minden katonai egység

zászlóját gyászfátyollal bevonva a szabályszerü zászlóőrök kiséretében, egy főhadnaggyal az élén, Curtea de Arges-be kell küldeni.

Elrendelte azonkivül, hogy az összes tisztek hat hónapon keresztül a bal karjukon gyászszalagot viseljenek. A tisztek és altisztek, akiknek kardjuk van, tizenkét héten keresztül fekete fátyollal vonják be a kardbojtot. Ugyanennyi ideig fogják viselni az ezred-zászlók a gyászszalagot. Curtea de Argesben az ezredkiküldötteket és a katonai jelvényeket a nagyvezérkar fogja a kolostor udvarán elhelyezni.

A kolozsmegyei küldöttség

A belügyminiszter rendelete értelmében a király vasárnapi temetésén az ország minden városát és vármegyéjét küldöttség fogja képviselni. *Hodor* kolozsmegyei prefektus ma délelőtt megtette a kormányrendeletek végrehajtására a szükséges intézkedését. A belügyminisztériumból megérkező első távirat hivatalosan is közölte, hogy *Mihály* trónörökost királlyá proklamálták és a régensség tagjai letették a hivatalos esküt. A második sürgöny arról intézkedett, hogy az elhunyt király temetésére

a vármegyei közigazgatási bizottság elnökét, a városi állandóbizottság egy tagját és a vármegyéből tiz községi birót, köztük két kisebbségit küldjenek ki a temetési gyászszertartásra.

Ez a bizottság fogja képviselni Kolozsmegye polgári lakosságát a gyászszertartáson.

Hodor prefektus azonnal magához kérette dr. *Nemes* Simiont, a vármegyei bizottság elnökét és *Tuffli* Richárd helyettes polgármestert. Megkérdezte tőlük, hogy nincs e valami akadálya annak, hogy ők képviseljék a tiz községi biró kiséretében Kolozsmegyét és Kolozsvár városát. A prefektus kérésére a vármegyeházán a reggeli órákban mindketten megjelentek és kijelentették, hogy a legnagyobb készséggel vállalják a megbizatást.

A küldöttség holnap reggel a gyorsvonattal Pitestiig fog utazni. Innen különvonat fogja őket szállitani Cotrocenibe.

A király halála a külföldön

Ofelsége Ferdinánd király halálának hirét már a tegnapi napon az egész világon szertevitte a szikratáviró. A külföldi udvarokban és külföldi országokban impozáns módon nyilvánult meg a részvét. A bukaresti kabinetirodához özönével érkeztek a részvéttáviratok. A külföldi román követségeken lajstromokat fektettek le, ahol a külföldi kormányok és magas személyiségek lerójják kegyeletüket.

Franciaországban

Doumergue francia köztársasági elnök és *Poincaré* miniszterelnök a párisi román követségen tolmácsolták részvétüket. A román követség épületének ormán fekete zászló leng. A mai nap folyamán a román kolónia, a franciaországi román-francia társaság és francia közélet reprezentánsai zarándokoltak el a követségre. A lapok nagy cikkekben parentálták el a királyt.

Angliában

György angol király és a brit kormány részvéttáviratokat intéztek Mária királynéhoz és a román kormányhoz. Az angol udvar kéthetes mély gyászt és négyheti félgyászt rendelt el. Az angol sajtó vezetőhelyen foglalkozik a a király halálával és annak a reményének ad kifejezést, hogy Románia a változott helyzetben is tovább fog haladni a konszolidáció utján.

Belgiumban

A belga szenátusban az elnök tegnap közölte a gyászhirt, méltatva az elhunyt király érdemeit. Jaspar miniszterelnök táviratilag fejezte ki részvétét a kormánynak. A belga királyi udvarban háromhetes gyászt rendelt el.

Jugoszláviában

A jugoszláv királyságban különösen mély hatást keltett a gyászhir. Az udvarral való kapcsolat révén, de a két állam közötti szerződéses viszony miatt is, a lakosság széles rétegében mély részvétet keltett a király halálának hire.

Az összes lapok nagy cikkekben méltatják Ferdinánd királyt. A kormány elhatározta, hogy három tagu küldöttséggel képviselteti magát a temetésen és ugyancsak küldöttségileg vesz részt a temetésen a Ferdinánd király tulajdonát képező gyalogezred tisztikara.

Magyarországon

Amikor a magyar kormány hirül vette Ferdinánd király halálát, megbizta dr. *Valkó* Lajos külügyminisztert, hogy tolmácsolja a budapesti kormány részvétét. Dr. Valkó Lajos magyar külügyminiszter tegnap délelőtt megjelent a budapesti román követségen és tolmácsolta a magyar kormány részvétét Ferdinánd király elhunyta alkalmából.

A budapesti sajtó oldalas cikkekben számolt be Ferdinánd király haláláról és Mihály trónörökös királlyá proklamálásáról.

Svájcban

A svájci sajtó nagy cikkekben számol be Románia gyászáról. *Molta*, a svájci szövetséges köztársaság elnöke, részvéttáviratot intézett Mária királynéhoz. A külügyminiszter ugyanakkor részvéttáviratot intézett a román kormányhoz.

Olaszországban

Az olasz lapok meleg cikkekben parentálják el Ferdinánd királyt. *Victor Emánuel* és *Mussolini* részvéttáviratot intéztek a királyi családhoz és a kormányhoz. Az olasz kormány minisztertanácson fog foglalkozni Ferdinánd király halálával és el fogja küldeni képviselőit a temetésre.

Bulgáriában

Szófiában, a bolgár fővárosban, mély fájdalmat keltett a román király halálának hire. A szobranje tegnapi ülésén *Varov* elnök bejelentette a király halálát, amit a képviselők felállva hallgattak végig. Utána *Molov* pénzügyminiszter emelkedett szólásra, aki a kormány nevében csatlakozott a részvétnyilatkozathoz és kijelentette, hogy Bulgária osztozik a szomszédország fájdalmában és gyászában.

Ausztriában

Bécsben, ahol a sajtó a kényszerü hallgatás óta csak két nap óta jelenik meg ujra, a lapok különkiadásokban számoltak be a király haláláról. A különkiadások közölték a király fényképét is.

Hainisch elnök részvéttáviratot intézett a román királyi családhoz és a bécsi osztrák követséghez. *Seipel* kancellár az osztrák kormány nevében szintén kondolealt.

Németországban

Berlinben a gyászhir hallatára Hindenburg elnök megbizottja megjelent a román követségen és kifejezte részvétét. Ugyancsak kondoláltak a kancellár és a külügyminiszter képviselői, valamint a diplomáciai testület is. A középületeken, valamint a követségeken kitüzték a fekete lobogót.

Danailov kormánypárti képviselő inditványozta, hogy a kamara részvéttáviratot intézzen a román parlamenthez. Inditványát a következő szavakkal vezette be:

— A történelem viszontagságai pillanatnyilag elválasztották egymástól Bulgária és Románia népét, de a két nemzet ennek ellenére együttmüködik. Reméljük, hogy a jövőben Bulgária egysége megszilárdul és közös erővel fáradozhatunk a balkán népek felvirágoztatásában.

A javaslatot a szobranje egyhangulag elfogadta. Mig a szobranje ülése tartott, *Liapcsev* miniszterelnök *Burow* külügyminiszter kiséretében a román követségen részvétlátogatást tett.

Az ország részvéte

Ferdinánd király halálának hire a Dnyesztertől a Tiszáig mindenütt mély megdöbbenést és őszinte részvétet váltott ki. Az ország közvéleménye részvétével elsősorban a királyi család felé fordult, akit legsulyosabban érintett a csapás. A kabinetirodához özönével érkeznek a táviratok az ország minden részéből.

A kormány részvéttáviratai

Az uralkodó halála alkalmából a kormány részvéttáviratokkal kereste fel az uralkodó család összes tagjait. Mária királynénak a következő táviratot küldte a kormány:

Őfelsége Mária királynőnek

Sinaia

Felséged és a királyi család gyászában osztozik az egész nemzet.

I. Ferdinánd, aki az összes románok nemzeti egységét megteremtette, mint a Nagy Király fog fenmaradni a századok emlékezetében.

Legyen az ország hálája azért a dicsőségért, amelyet Ő népének biztositott, Felséged számára, — akit sem a nép szeretete, sem a nemzet története nem fognak elválasztani a Nagy Király életétől és gondolataitól — vigasztalás a fájdalom óráiban, amelyeket átélünk.

Szorosan egyesülve a dinasztia körül, a román nép arra fog törekedni, hogy folytassa Mihály király uralma alatt is — akit szeretettel fog istápolni — Ferdinánd király termékeny és dicsőséges müvét, Felségedet a jövőben is hálás szeretetéről és törhetetlen odaadásáról biztositja. A kormány

Ugyancsak részvéttáviratot küldött a kormány Elena hercegnőnek a következő szöveggel:

Elena nagyhercegnő Őfenségének

Sinaia

Az ünnepélyes pillanatokban, midőn Király Fenséged felséges fia, Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya lett, az egész nemzet gondolatai Feléje irányulnak, abban a hitben és reményben, hogy meg lesz adatva Néki, hogy folytathassa és tökéletesitse a Nagyrománia alapitója és első királya által oly sok dicsőséggel megteljesitett müvet.

Abban a szeretetben, amellyel a román nép királyi felségedet körülveszi, megtalálja a kellő támaszt az ifju király kalauzolására, akinek élete elválaszthatatlanul hozzá van füzve Románia jövendőjéhez.

Zarándokolás a király ravatalához

Ferdinánd király katafalkját tudvalevőleg a cotrocenii királyi palotában állitották fel. A ravatalon péntek reggel 8 órától este 7-ig közszemlére helyezik a királyi holttestet, ugy, hogy mindenki sorban, előre megállapitott utvonalon haladva megnézheti. Bukarestbe már tegnap temérdek ember érkezett vidékről, csak azért, hogy Ferdinánd királyt még egyszer utoljára láthassa.

A Brassó és Bukarest közötti országuton egymást követik az automobilok. A bukaresti állomáson különvonatok és az udvari vonat kocsijai állandó készenlétben vannak.

A aranyeres vérzést, viszketést, nedvezést csak a
HAEMORSAN szüntet,
mert az nemcsak a következményt, hanem az okot is meggyógyitja

A kisebbségek részvéte

A király halálát a román néppel együtt siratják az ország kisebbségei is, hiszen az uralkodó folyton figyelemmel kisérte a kisebbségek sorsát. Ferdinánd király életében többször felhivta miniszereinek és az ország felelős tényezőinek figyelmét a kisebbségek helyzetére és számtalanszor hangsulyozta azt a kivánságát, hogy az ország bármilyen nemzetiségü polgárait boldognak szeretné látni.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség részvéttáviratot küldött az udvarhoz. Ugyancsak részvéttávirattal fordult a kabinetirodához az erdélyi magyar párt is. De sorra keresik fel részvéttáviratokkal az udvart az összes kisebbségi társadalmi és kulturális szervezetek is.

Az összes Hohenzollern hercegek résztvesznek a király temetésén

A Hohenzollern hercegek, az elhunyt király unokaöccsei s rokonai táviratilag értesitették Románia kormányát, hogy a temetésre Bukarestbe érkeznek. Sándor jugoszláv király, az elhunyt Ferdinánd király veje már holnap pénteken reggel Bukarestbe érkezik és szintén részvesz a temetési szertartáson. Ugyancsak táviratilag jelentette be a temetésen való részvételét a spanyol infans, York hercege, valamint az olasz királyi ház több tagja is. Holnapra Bukarestbe várják György görög exkirályt is. A kormány értesülése szerint az angol udvar is elküldi képviselőit a temetésre. Hohenzollern Vilmos nagyherceget, az uralkodó testvérbátyját, aki jelenleg Németországban tartózkodik, a kabinetiroda táviratilag értesitette a tragikus eseményről. Vilmos herceg táviratilag válaszolt, hogy már szombaton reggel Bukarestben lesz.

A király halotti bizonyitványa

A bukaresti lapok szószerint leközlik annak a halotti levélnek szövegét, amelyet Stelian Popescu igazságügyminiszter állitott ki Őfelsége Ferdinánd király haláláról. A levél a következőképen hangzik:

A román királyság, igazságügyminisztérium. Halotti levél. Ezerkilencszázhuszonhét julius havának huszadik napján reggel 2 óra 15 perckor meghalt a szinajai királyi kastélyban Ofelsége Ferdinánd Victor Albert Meinrad király, 62 éves korában, aki született Sigmaringenben 1865. augusztus 24-én, mint Hohenzollern Károly Antal Gusztáv Eduárd Tasziló és Donna Antonia Hohenzollern hercegnő, portugál infánsnő és szászországi hercegnő gyermeke.

A halál beálltát dr. Mamulea, a királyi udvar orvosa igazolta,

Ezt a nyilatkozatot a következő tanuk előtt készitettük: Hiotu, a királyi palota miniszere, dr. Mamulea a királyi-ház orvosa és Jonel Bratianu miniszterelnök, akik e bizonylatot felolvasás után sajátkezüleg aláirták, velünk együtt. (Aláirva.) Stelian Popescu igazságügyminiszter, az uralkodó család anyakönyvvezetője.

A kormány formalitásból lemondott

Hétfőn megkezdi működését a régenstanács

Bratianu Jonel miniszterelnök tegnap délután 5 órakor alkotmányos szokás szerint benyujtotta a régenstanácsnak a kormány lemondását. A lemondást a tanács nem fogadta el, illetve kérte Bratianu Jonelt, hogy továbbra is vezesse az ország ügyeit az eddigi szellemben és a megkezdett politikai utirányban. A régenstanácsnak ez volt az első kormányzási tevékenysége. A kormány tagjaival való megbeszélésen megállapodtak abban, hogy a régenstanács a Calea Victoriein lévő királyi palotában fog székelni és itt fog lakni Miklós herceg.

A régenstanács munkája közvetlen érintkezésben az egyes szakminiszterekkel, hétfőn kezdődik meg.

A régenstanács mellé egy államtitkárt osztanak be, akinek személyére nézve még nem történt megállapodás.

A hadügyminisztérium intézkedett, hogy a régenség tagjainak lakása előtt ezentul állandóan az alkotmány értelmében a régenseket megillető diszőrség posztoljon.

A nemzeti parasztpárt parlamenti deklarációban ismeri el az alkotmányjogi helyzetet

A kormány félhivatalos lapjának, a „Viitorul"-nak jelentése szerint ma összeült a nemzeti parasztpárt vezérlőbizottsága. Az ülésen Maniu Gyula hosszu expozéban ismertette az utolsó eseményeket, mire a vezérlőbizottság elhatározta, hogy elismeri az események által teremtett jelenlegi alkotmányjogi helyzetet.

A párt vezérlőbizottsága ezután elhatározta, hogy hétfőn *Maniu* deklarációt olvas fel a kamarában, amelyben kifejezésre juttatják, hogy a nemzeti parasztpárt elismeri a helyzetet.

A bukaresti lapok értesülése szerint *Bratianu* Jonel megismétli a nemzeti parasztpártnak kollaborációs ajánlatát. Az igazoló vita egyébként a hétfő délutáni ülésen folytatódni fog, az ellenzék továbbra is fentartja peticióit.

»Nem is tudtam, hogy ilyen nehéz meghalni«

Bukaresti tudósitónk, aki a katasztrófa napjaiban Szinajában tartózkodott, az alábbi tudósitást küldte be az uralkodó utolsó napjairól:

Hétfőn reggel az utolsó napok viszonylagos nyugalmát váratlan rosszullét váltotta fel Ferdinánd király állapotában. Az uralkodó környezetét lesujtotta a váratlanul bekövetkezett rosszullét. Azonnal táviratoztak Miklós hercegnek, aki vasárnap este elindult Constancába. Néhány óra mulva Miklós herceg is visszaérkezett és a Peles-kastélyban az egész királyi család leste féltő aggódással a gyilkos betegség alakulását.

Hétfőn este a feszültség enyhült. Az uralkodó állapota jobbra fordult és e javulás, ismét reménnyel töltötte meg azoknak szivét akik remegő aggodalommal állták körül a nagy uralkodó betegágyát. A hétfő éjszaka nyugodtan telt el. Az uralkodó csaknem az egész éjszakát átaludta és kedden reggel frissen, szemmelláthatólag jó diszpozicióban azonnal reggelijét kérte, ami már hónapok óta nem fordult elő. Majd audiencián fogadta Bratianu Jonelt, akivel röviden elbeszélgetett. Délben az uralkodó ismét enni kért.

Csalóka látszatok

Az udvari család tagjai is megkönnyebbülten ültek le ebédjükhöz. Bratianu Jonel maga is a Peles-kastélyban ebédelt, de nem volt együtt a királyi családdal. Délután beszéltünk néhány, az uralkodó környezetéhez tartozó személyiséggel. A következő választ kaptuk:

— A válság elmult. A helyzet azonban mégis nagyon szomoru. A betegség tovább halad előre, közvetlen veszély azonban nem fenyeget.

Dr. Mamulea, az udvar főorvosa délután négy órakor elhagyta a pelesi kastélyt. Bukarestbe indult, hogy betegeit meglátogassa.

Egész délelőtt sürü és ködös eső zuhogott a festői kastély fölött. Délutánra azonban világosodni kezdett a Valea Rea felől. Azt hittük mindannyian, hogy kiderül. A kastély terraszán az uralkodó nyugvósátrát készitették elő, amelyben már hosszu idő óta szokott szieszkálni. Hatalmas vázákban liliomok fehérsége vakit a sátorban. A liliom: az uralkodó nyugvóhelyének egyetlen disze. A lakájok derüsen foglalatoskodtak a sátor körül. Akkor azt hittük, hogy a sátorba ismét beköltözik királyi lakója.

„Miért nem kapok egy kis tejet?"

Az eső azonban rövidesen ismét megeredt. A sátort betakaritották. Az orvosok meggyőzték az uralkodót arról, hogy a nedves levegő könnyen sulyosabbá teheti állapotát. A kora délutáni órákkan azonban az uralkodó még vidám volt, szivesen beszélgetett el az ágya körül ülő családtagjaival és örömét fejezte ki, hogy mindannyiukat együtt láthatja. Anekdótákat beszélt el Foch tábornagyról. A végzet azonban lassan, de könyörtelen biztonsággal közeledett. A késő délutáni órákban az uralkodó háromszor is elveszitette öntudatát. Egyizben, egy pohár tejet tartva kezében, azt kérdezte a körülötte levőktől:

— Miért nem adnak innom egy kis tejet?!

Minduntalan a rásulyosodó fáradtságról panaszkodott az uralkodó, aki egyébként egész betegsége alatt hősies rezisztenciával leplezte hozzátartozói előtt fájdalmát. Csak egyszer jött panasz ajakára, midőn azt mondta egyik hercegnőnek:

— Nem is tudtam, hogy ilyen nehéz meghalni...

Az utolsó percek

Mert érezte, sejtette a Halál közeledtét. Mária királynő szüntelenül a beteg ágya mellet tartózkodott. Lassan, kinzó hosszadalmassággal beköszöntött az éjszaka a pelesi kastély fölött. Künt csöndesen szemerkélt az eső. Éjfél előtt az orvosok ismét megvizsgálták az uralkodót. Már a kora esti órákban feladtak minden reményt az uralkodó megmentésére, most pedig közölték a virrasztó királynővel, hogy a vég közeledik. A vég azonban még nem jött el. Éjjel két óráig az uralkodó eszméleténél volt, beszélt is néha. A királynő és Annequin nővér virrasztottak az uralkodó ágyánál. Két órakor a királynő a szomszédos szobába ment át, amely nyugvóhelyéül szolgált azóta, mióta az uralkodó beteg volt. Alig töltött el azonban néhány percet, a nővér ment utána és közölte vele, hogy az uralkodó egyre gyöngébbnek látszik.

A királyné azonnal visszatért a beteg ágya mellé. Odalépett az uralkodóhoz, fejét karjai alá támasztotta.

— Je me sens fatigué... fatigué... fatigué... — suttogta a király. És fejét a királyné kezére támasztva, csöndesen, nyugodtan örök álomra hunyta le szemét Románia uralkodója

Kérdés: Melyik kölniviz a legkellemesebb és legtartósabb?

Felelet: Bijou kölniviz illata kellemes, tartós, ára olcsó **1 liter 200 Lei**

Rózsa M. Royal
drogeria és illatszertár
Cluj, Főtér 26

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — **Fiókjai:** Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. **Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei:** Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takarék- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. **Minden banküglyetet legelőnyösebben végez.** Engedélyezett devizahely. Áruraktárai a vasut mellett.

Hollandiai napló töredék

Hága, 1927. julius hó.

Voltam Indiában. Tizenötezer kilométer távolságban az anyaországtól, majdnem egész Európát betakarható kiterjedésben terpeszkedik a holland-indiai „Archipel", a szigetcsoport; Jáva, Szumatra, Celebesz, Borneo, Bali, egy darab Guinea és még nagyon sok apróbb-nagyobb sziget képezi Hollandia keleti gyarmatait. Ötvenegynehány millió jávai, maláji szolgálja a holland kormányzatot, amely okos politikájának köszönheti, hogy itt nem játszódtak le azok a jelenetek, amelyek a többi hatalom gyarmatpresztizsét alapjában alásták. A fekete jávai fejedelmek igen jó barátságban vannak és voltak a királyi dinasztiával, udvartartásuk, fényüzésük vetekedett ezekével s aki mélyebb bepillantást nyerhet abba a kontaktusba, amely az utóbbi évtizedekben oly szorossá kapcsolódott a hollandusok és malájok között, arra a konkluzióra jut, hogy a németalföldi hollandus nem érezteti uralkodó hatalmát, az indiai pedig nem érzi a bennszülött szolgaságát. Csupán holiandus és holland-indiai lakos, — amelyek között van fehér, fekete és keverék — képezi a Nagyholland birodalmat. A néprajzi szempontok előretolásával mily érdekes és szinte páratlan az az akadálynélküli összekeveredés, amely a két-három faj között végbemegy. Egyedül Hágában, amely a három holland nagyváros közül a legkisebb, a legvilágosabb germán fajtától a legsötétebb jávai, vagy celebeszi fajig mindenféle variációban lehet embert látni. Ha az iskola padjai között egy harmasarcu hollandus gyermek egy tömpe orru, vastagajku, szinfekete gyermek mellett ül, azok a legjobb barátok lehetnek, anélkül, hogy egyikük vagy másikok érezné az egymásközti nagy faji különbséget. Valamennyi a holland közösséghez tartozik, egyforma jogokkal, egyforma kötelezettségekkel.

Indiába vágytam. A buja, tropikus vidékek vonzottak, ahol rizs, cukor, kávé gazdagon felkinálja magát, ahol termékeny indák szerelmesen fonódnak egymásba és apró, kupos szalmatetejü házikókban csokoládéarcu leányok gamelangot táncolnak . . . Oda vágytom, ahol a „toko"-kban hamisitatlan indiai ebédet kaphatok, rizsgarnirunggal, erősen füszerezve és szafttal leöntve. Oda vágytam . . . s im, ott voltam. Nem hajóval utaztam oda, csupán egy egész közönséges, négykerekü Chevrolet-n. Mert Insulindét, kertjeivel, kupolus, szalmafedelü kunyhóival idevarázsolták Hága határába, ide hozták az „Archipel"-t nekünk, tokoival és gamelang táncosaival.

Tehát mégis Indiában voltam. Kicsiny, tipikus indiai uccácskán haladunk végig s ringó csipőjü jávai szépségek egy-kettőre varázst gyakorolnak reánk, hamarjában nem tudni: táncolnak-e, vagy járnak-kelnek? Felsőtestük a mellig szabad s a barna, csokoládészinü bőr bizony összekülönbözésbe ejt a tradiciónális fehér bőrről alkotott fogalmainkkal és izléseinkkel szemben. A nemzeti kosztüm, amely a talpig ér s ott szükül, diszkréten simul a törékeny testre. Megirigyelhetné tőle bármelyik japán gésa. Apró pavillonok hosszu sora kaland-tanácsosnak, fakirnak és indus-jósnak is nyujt szerény hajlékot s csodálattal, melyben bizonyos tisztelet is keveredik, hallgatjuk a jós preciz fejtegetéseit multunkról és jövendőnkről.

Egy csoportban plasztikus holland—indiai néptáncokat lejtenek, máshol meg három hatalmas szál maláji muzsikájára ambonéziai dalokat énekelnek. A lágy és folyton ismétlődő melódiák egy jól nevelt európai fül számára sablonossá válnának, ha nem kisérnék az éneküket könnyed taglejtésekkel, amelyben igen nagy művészek.

Amott egy pavillonban az állatvédelem számára fejtenek ki hatásos propagandát. A könnyekig megható, ahogy buzgólkodnak, hogy a közönséggel megértessék ennek nagy fontosságát.

— Az állat nem egy tárgy, hanem érző lény . . . — mondja egy felirat.

Egy másik:

— Aki az állatokat kinozza, az gonosz ember s aki szereti, az jó ember.

Egy ötkilós lánc van kiállitva, amelyhez a következő felirásu cédula van kötve: „Ezt a láncot magam vettem le B. kutyájáról, amely alig birt már a lábán állani. G." Főképen a kutyát veszik pártfogásba, de a madarak védelmét célzó buzgalom is megható. A Hollandiában oly nagyon elterjedt kutyafogatok megszüntetése mellett óriási propaganda folyik. Hogyne, hiszen némely vidéken 40—80 kilométeres utakat tesznek meg kutyafogatokkal, amelyek nemcsak a zöldséges ládáktól és tejeskannáktól vannak megterhelve, hanem sokszor egy-két ember is huzatja magát a páriák által. A holland nép most végleg le akar számolni ezzel a középkori intézménnyel s a parlamentben és a lapok hasábjain harcolnak ellene.

„India a rezidenciában" ez a legnagyobb szenzáció most Hollandiában. A gyarmatügyi miniszter Köningsberger nyitja meg a kiállitást, melynek keretén belül indiai szindarabot is mutatnak be. Az összes bevételek az állatvédelem céljaira s a legutóbbi ciklon áldozatai számára lesznek forditva. Egy nagy állatotthon építése lett tervbe véve, ahol hontalan, beteg állatok szeretettel lesznek befogadva.

— Az állatvédelem a müveltség fokmérője, — mondja a miniszter, s eme kijelentését oly hatalmas óváció fogadja, hogy az bámulatos.

— Örömömre szolgál, — szól a miniszter — hogy Indiát oly közel hozták az anyaországhoz. India a holland népjólét pillére s annak köszönhetjük, hogy oly előkelő poziciót vivtunk ki magunknak a világ népei közt.

A sok ezer szines lámpa meleg, exotikus hangulatot önt végig az apró indiai utcákon, simulékony, jozefinbacker-arcu kis indiai lány fogvillogatón mosolyog reánk nyitott apró ernyője alól. Fogai: megannyi pompás gyöngy, amit indiai gyöngyhalászok tropikus vizek mélyéből napvilágra hoznak. Fekete szemgolyói, mint guinea császár madaraié, vágyón szuródnak a varázslatos estbe. A simára lefésült és hátrafont hajkorona, mint egy eleven fekete gyémánt, lázba ejt . . . S a kis huncut indiai leány csak mosolyog, fáradhatatlanul, ahogy azt itt Európában tanulta . . . de mosolygásában trópusi forróság, keresetlenség, őszinteség vegyül s vére hevesebben, nyugtalanabbul pezseg. . . .

Insulinde felejthetetlenül emlékezetünkbe zárta magát.

Indiában voltam . . . *Pollák Rudolf*

Lindberg tizenegy repülő-egységből álló légi flottával európai körrepülést rendez

Sanfranciscoból Honoluluba repült két amerikai aviatikus. Ujabb hirek Nungesser és Coliról

(*Berlin*, jul. 21. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Lindberg és Chamberlin-Levine hatalmas repülősikerei után egyre ujabb és ujabb repülőtervek bukkannak föl. Byrd északsarki expediciójáról már beszámoltunk. Két amerikai repülő: *Smith* és *Droute* arra vállalkozott, hogy Sanfranciscoból Afrikába, Honolulu földjére repül. Ezt a terveket julius 16-án végre is hajtották. A két repülő saját gépén szállott föl, azonban a hawai szigeteken levő *Molokai* városban leszállásra kényszerültek. Itt katonai repülőgépet kaptak, amin akadálytalanul tovább folytatták utjukat. A repülőut tartama huszonöt óra, harmichat perc volt.

Másik érdekes terv hire Detroitból érkezik. Az amerikai kormány eszerint Lindberget megbizta egy tizenegy repülő-egységből álló repülő-raj vezetésével.

A repülő-raj körrepülést rendez az európai kontinens fölött. Ez a körrepülés demonstrációs jellegü lesz. A washingtoni hadügyminisztérium ugyanis be akarja igazolni, hogy Lindberg hirtelen visszahivásával nem voltak Európával szemben bántó céljai. Hir szerint maga Lindberg eszközölte ki a hadügyi kormánynál ezt a repülést, amely hivatva lesz az amerikai és európai aviatika barátságát megszilárditani.

A két szerencsétlenül járt óceánrepülőről, Nungesserről és Coliról ujabban megint hirek hallatszanak. A „Deutsche Lufthanser" Wilhelmshavenben jelentést adott ki, amely szerint Wangeroogban a tengerből üveget halásztak ki, amelyben francia nyelvü cédula volt e sorokkal: „Mentsetek meg, nincs vizünk, nincs kenyerünk! Az Atlanti-óceán szigetére vetődtünk. Nungesser, Coli." Még nem állapitották meg, vajjon megtévesztésről van-e szó. A cédula mellett egy hevenyészett térképrajz is van. Ebből azt következtetik, hogy a két szerencsétlen repülő valamelyik Bermudától keletre fekvő szigeten akadt meg.

Grozavescuné visszatért Bécsbe és botrányt csapott a férjgyilkossága szinhelyén

(*Bécs*, julius 21. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) *Grozavescu* Nelli, a meggyikolt Grozavescu Traján operaénekes felmentett felesége, aki a felmentő itélet után elhagyta Bécset, ma ujból visszatért. Grozavescuék lerchenfeldstrassei lakásában Grozavescu Nelli megjelenése izgalmas és lármás jelenetek okozója volt.

Grozavescuék lakása, amelyben a gyilkosság történt, már régóta rendőri pecsét alatt áll. A kis Grozavescu Mira Pia gyámja, a Romániában lakó *Korces* Radu nagybirtokos, egy bécsi ügyvéd utján a lakás zárlatának a feloldását kérte. Grozavescu Traján édesanyja és nővére ugyanis a hagyaték rendezése idejére a lerchenfeldstrassei lakásba költöztek, de mivel a szobák le voltak zárva, csak egyetlen kis szabad szobában telepedtek meg. Később ügyvédi közbenjárásra a lakás zárját feloldották.

A hagyatéki tárgyalások után Grozavescu Nelli több igénnyel lépett fel. Igényt tartott a rokonsággal szemben férjének számos holmijára. Magának követelt egy gyémánt manzsettagombot is, sőt férje több festményét is magának akarta megszerezni. Követelőzéseinek az lett a következménye, hogy a tárgyalások megszakadtak.

A kis Mira Pia gyámja most pert akar inditani Grozavescu Nelli ellen, amelyben a kis árva részére egész élete fogytáig tartásdijat követel tőle. Követeli továbbá, hogy a Grozavescu Traján halála által okozott valamennyi kiadást a felmentett feleség téritse meg.

Grozavescu Nelli már bejelentette igényeit a hagyaték egyes tárgyaira és tegnap a volt lakásában tartott tárgyaláson személyesen jelent meg, dr. Neuenkirchner közjegyzőnek és ügyvédjének kiséretében. Váratlan megjelenése a lakásán, ahol a véres dráma lezajlott, nagy feltünést keltett, amit még fokozott az, hogy a ház lakóinak tudomására jutott, hogy mi járatban van. Grozavescu Nelli azonban csakhamar elhagyta volt otthonát és valóságos idegrohamban, kiáltozva rohant ki a házból.

A meggyilkolt operaénekes lakásában izgalmas jelenetek zajlottak le. Grosavescu Traján édesanyja és testvére magánkivül voltak felháborodásukban, amikor váratlanul betoppant Grosavescu Nelli, hogy személyesen szerezzen érvényt a hagyaték egyes tárgyaira támasztott igenyeinek. Kemény szavakkal tiltakozott Grosavescu Traján édesanyja és nővére az ellen, hogy a gyilkos asszony betegye lábát abba a szobába, ahol megölte a férjét. Nem is akartak együtt maradni Grosavescu Nellivel és visszavonultak a szobájukba, ahol magukra zárták az ajtót. Grosavescu Nelli egy ideig még makacsul hangoztatta, hogy joga van a követelt tárgyakhoz, majd pedig extaltált állapotban elrohant.

borotva
borotvaszappan
borotvafenő szij
borotvaecset
„UNICUM" Kun, Cluj,
UNICUM
önborotváló készülék
önborotváló pengék
acéláruk
felülmulhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Mélyen leszállitott áron fest tisztit, egyben ruháját molymentesiti Cink Cluj

Öt év alatt akarják megvalósitani a CFR szanálási programját

Periezeanu vasutügyi miniszter szenzációs nyilatkozata a kilátásban levő amerikai kölcsön felhasználásáról

Egyfelől a borzasztó napi gondok, másfelől pedig az a lehetőség, hogy egy fölött függő egyszerü határozattal könnyen javithatnak a sorsukon, a legnyugtalanitóbb kisértésbe kozhatják még a legtisztességesebb tisztviselőt is.

(Bucuresti-Bukarest, julius 21. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Két nagy probléma foglalkoztatja jelenleg a CFR vezetőségét: az uj vasuttörvény és teherárutarifa összeállitása és a vasuti hálózat ujjáépitésére kilátásban lévő amerikai kölcsön. Az ország gazdasági életének jövőbeni fejlődése nagyrészt ezen két probléma megoldásának sikerétől függ. Sulyos felelősség hárul tehát mindazokra a tényezőkre, akikre ennek a nagy programnak a megvalósitását bizták, elsősorban pedig Alexandru *Perietzeanu* vasutügyi államtitkárra. Ezek a felelős tényezők tudják is, — mint általában mindenki, — hogy az ország legfőbb szállitási tényezője, a vasut milyen vigasztalan állapotban van.

Se pénz, se személyzet

Perietzeanu miniszter őszinte és részletes nyilatkozatban tárta fel a CFR mai helyzetét, valamint az ezen helyzet szanálására vonatkozó programját. A miniszter többek között a következőket mondotta:

— Egy szóba összefoglalva, a CFR összes szerveinél a legteljesebb dezorganizáció van. Ellenörzés alig létezik, bár tizennyolc erre hivatott felügyelő is müködik. A személyzet egyes helyeken fölös számban van, másutt még a legminimálisabb szolgálatot sem birjuk elvégezni. Pénzügyi tekintetben ugyanilyen a helyzet.

A háboru óta nincsen a vasutnak egyetlen lezárt mérlege

és igy nem tudok intézkedni a deficitek fedezéséről sem. Mindezeket az anomáliákat, ugy a személyi, mint a pénzügyi zürzavart, csakis a jövő évi budget életbeléptetésével tudjuk majd megszüntetni.

Az ujjáépitési program

— Ezzel párhuzamosan megkezdtük a CFR ujjáépitési programjának tanulmányozását. A program megvalósitására rendkivüli költségvetést állitunk fel, amely öt évre lesz beosztva és egy olyan külföldi kölcsönből fog alimentálódni, amely már az első perctől kezdve garanciát nyujt arra, hogy nem leszünk kénytelenek a már megkezdett munkálatokat félbehagyni. Ez a budget, amely a parlament által jóváhagyott pontos és indokolt költségvetés lesz, minden valószinüség szerint

a leghathatósabb garanciát fogja nyujtani a külföldnek a kölcsön felhasználása tekintetében,

valamint arra is, hogy az összeget tudni fogjuk visszafizetni, mert a kölcsönvett tőkével egy olyan állami vagyont teremtünk, amely sokkal nagyobb értékü lesz, mint maga a kölcsön. Az amerikai bankár-trószt delegátusainak kötelező igéretet tettem, hogy legkésőbb szeptemberig ezt a költségvetéses programot feltétlenül elkészitem. Arra is igéretet tettem fenntartás mellett, hogy a kölcsönnek a budget szerinti felhasználására a kölcsönszerződés aláirásakor külön pontban fogjuk magunkat kötelezni.

Jobban fizetett, de megfelelő embereket

— Természetes, hogy egy ilyen program megvalósitásához, ugyszintén a vasutak rendbentartásához és praktikus kihasználásához komoly organizáció szükséges. Itt azonban komoly veszedelemként kell számolni azzal, hogy csak rosszul fizetett személyzet áll rendelkezésünkre. Lehetetlenség, hogy a mai nevetséges fizetések mellett megfelelő képességü embereket kapjunk, a jelenlegi személyzet viszont, amely ugyszólván nyomorog és éhezik, állandó kisértésekne van kitéve. Ilyen körülmények között nem vállalhatom a felelősséget azért, hogy a kölcsönvett milliárdokat a személyzet okosságára bizzam. Mert bizonyos, hogy a fontosabb vasuti orgánumok, amelyektől minden kezdeményezés és olyan problémák megoldását várják tőlünk, amelyektől sulyos értékek sorsa függ, hallatlan lelki presszióval kell majd, hogy megküzdjenek.

— Es könnyen megtörténhet, hogy emiatt a államnak százszor annyi kára lesz, mint amennyiből az illető tisztviselő anyagi helyzetét meg lehetett volna javitani. Egyszóval: nincs bátorságom milliárdokat elhelyezni egy olyan ládába, amelyen keresztül-kasul járhat akármilyen szél és ilyen körülmények között nem vállalhatom a felelősséget, hogy egy ilyen horribilis összeget becsületesen és lelkiismeretesen fognak felhasználni.

Perietzeanu miniszter ennek a helyzetnek a megváltozását az uj vasuttörvénytől és személyzeti szabályzattól várja, amely — mint megirtuk — 1928 január elsején fog életbelépni. Ugyanakkorra reméli, hogy komoly költségvetést is kap, amelynek segitségével azután normális állapotokat fog teremteni a vasutforgalom terén. Addig azonban kénytelen a Valeanu-féle törvény keretein belül dolgozni.

Kétszázhetvennyolc halott, négyszázhatvannyolc sulyos és háromszázhetvenöt könnyü sebesült volt a palesztinai földrengés áldozata

Milliókra rug az anyagi kár. Hivatalos jelentés a palesztinai földrengésről

(Jeruzsálem, julius 21. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* A palesztinai kormányzó tegnap hivatalos közlést adott ki a legutóbbi földrengésnek életben és vagyonban okozott káráról.

Eszerint Transzjordánia kivételével Palesztina földjén a földrengés áldozatai *kétszázhetvennyolc halott, négyszázhatvanyolc sulyos és 375 könnyü sebesült.*

Az anyagi kár felbecsülését még csak hozzávetőlegesen lehetett megejteni. Azonban igy is több millió font sterlingre rug az a kár, ami épületekben, hidakban és különböző intézetek berendezései tönkretételében érte az országot.

A kormány az omladékok eltakaritására nagyobb összeget folyósitott. Jeruzsálemben már eddig is több száz munkást foglalkoztatnak a beomlott házak körül. Az utolsó földrengés tegnapelőtt volt, de a lökések senkiben kárt nem tettek.

Seitz polgármester idegileg összeroppant a bécsi események izgalmaitól

Rendzavarás nélkül zajlott le az uccai ferrongások áldozatainak temetése. A rendőrség halottait ma helyezik örök nyugalomra

(Bécs, julius 21. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Tegnap délután 2 órakor folyt le az osztrák fővárosban az uccai harcok polgári áldozatainak temetése. A hatalmas katafalkon elhelyezett ötvennégy koporsó felett *Seitz* polgármester helyett, aki idegileg összeroppant, Speisel városi tanácsos, Ellenbogen szociáldemokrata és Kopelnik kommunistavezetők mondottak beszédet. A francia és csehszlovák munkásság nevében Adler Frigyes tartott bucsuztatót. A szocialista szónokok valamennyien támadták a kormányt és a polgári társadalmat.

Kommunista propaganda a koporsók előtt

Különösen heves tónusban beszélt Kopelnik kommunista szónok, aki többek között a következő kijelentéseket tette:

— Nincs demokrácia, csak proletáriátus és burzsoázia van. E koporsók előtt harcot hirdetünk a reakció ellen. Mi, akik szolidárisak vagyunk julius 15-ikével, átvesszük tőletek az örökséget: a forradalom előkészitését és a proletárdiktatura megvalósitását.

A gyászolók közül többen közbekiáltásokkal zavarták meg a beszédet, amelyre Adler Frigyes válaszolt.

Többen elájultak a temetésen

A gyászbeszédek elhangzása után a köztársasági védőrség tagjai vállukra emelték az ötvennégy koposót és bevitték a központi temetőbe. A ravatalokra helyezett kommunista koszoruknak ilyen feliratai voltak: „Forradalmi harcban, a fascizmus, az osztálybirásko-dás és a reakció elleni küzdelemben hullotok el. Halálotok uj harcysok millióit éltetik fel, akik Lenin és Liebknecht szellemében fognak küzdeni.“ „A bécsi proletáriátus halott hőseinek utolsó forradalmi üdvözlete.“ „A vörös front megbosszul majd beneteket.“ Az egyik koszoru hatalmas szovjet-csillagot ábrázol.

A halottak egyrészét minden szertartás nélkül földelték el, másrészét pedig a krematóriumban elégették, majd beszentelték és ugy temették el. A temetés alatt, amely két és félóra hosszat tartott, az áldozatok hozzátartozói közül többen rosszul lettek és a mentők sok esetben voltak kénytelenek segélyt nyujtani. Rendzavarás nem történt. A fekete lobogó-gyászba öltözött Bécs némán és méltóságteljesen adta meg az áldozatoknak az utolsó kegyeletet. Amig a temetés tartott, a vasutak, a villamosok, valamint az összes ipari és kereskedelmi üzemek negyedórás munkaszünetet tartottak.

Elkobozták a kommunisták és a fajvédők lapjait

A temetés alkalmából az „Arbeiter Zeitung“ „Halottak végrendelete“ cimmel irt vezércikket, amelynek az a gondolatmenete, hogy nincs megbocsátás, csak szenvedélyes harc a polgári kapitalista reakció ellen, amelynek uralma alatt ugy lövik le a munkásokat, mint valami állatokat. Hasonló szellemben ir a kommunista „Rote Fahne“ is, amely beigéri, hogy nincs vége még a harcnak és a burzsoázia találkozni fog még a munkássággal a bécsi utcákon. A cikk miatt a rendőrség a lapot elkobozta. Ugyancsak elkobozták a kampóskeresztesek „Volkskampf“ cimü hivatalos lapját is lázitó tartalmu vezércikke miatt.

Ujabb 12 halott

Az uccai zavargások áldozatainak a száma egyébként ujabb tizenkét halottal szaporodott s igy a halottak száma százhatvanra emelkedett. A könnyebben sebesültek közül 120 ma elhagyta a kórházat. A rendőrség hivatalos közlése szerint a rendőrségnek négy halottja és 430 sebesültje van a zavargásokból kifolyólag. Pénteken délután 3 órakor temetik a központi temetőbe a pénteki véres események négy rendőráldozatát. A temetésen a kormány valamennyi tagja, a diplomáciai testület és a városi hatóságok képviselői is résztvesznek.

Rendtörvényt követel Stájerország

Grác, jul. 21. A bécsi forradalmi eseményekkel szemben ma már erősen megnyilatkozik Ausztriában a védelmi mozgalom is. A stájer tartománygyülésen tegnap inditványt nyujtottak be, mely szerint a mult pénteki események megismétlődését törvényhozásilag kell egyszersmindenkorra lehetetlenné tenni.

A stájer tartománygyülésnek ezért föl kell szólitania, az inditvány szerint, a szövetségi kormányt, hogy nyujtson be törvényt a köztársaság védelmére, amely legszigorubban megtorol minden államellenes mozgalmat, lehetetlenné teszi az élettfontosságu üzemekben a sztrájkot és megadja a kormánynak a hatalmi eszközöket, melyekkel elhárithatja az állami rend és biztonság elleni merényleteket.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánsági valóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek
5687. Tamuz 22.
1927. julius 22.

— **Aláirták a német—japán kereskedelmi hajózási szerződést.** Tokióból jelentik: Két évig tartó tárgyalás után végre aláirták a német—japán kereskedelmi hajózásra vonatkozó szerződést. Az aláirók: Tanaga, japán miniszterelnök és dr. Solt, német nagykövet. A nagykövet azonnal jelentést tett a berlini kormánynak a szerződés aláirásáról.

— **Miért nem vesznek részt a franciák az amszterdami olimpiászon?** Párisból jelentik: A francia olimpiai bizottság bejelentette, hogy nem vesz részt az amszterdami olimpiászon, mert a szenátus a kamara által már megszavazott olimpiászi hiteleket még nem hagyta jóvá.

Lábizzadástól olcsón és biztosan szabadul, ha lábvizébe PEDISAN lábsót kever

— **Leégett egy spanyol tüzérségi lőszertár.** Madridból jelentik: Valladolidban tegnap a tüzérségi arzenálban robbanás történt. A robbanás következtében tüz ütött ki, amely félelmetes gyorsasággal terjedt az egész épületre. Félóra alatt a hatalmas épület egyetlen romhalmaz lett és a tüznek már nem volt tápláléka. Megállapitották, hogy 15 ezer puska és tömérdek munició pusztult el. A kár eddigi becslések szerint másfélmillió pezetta.

— **Háromszázéves a párisi Sorbonne-egyetem.** Párisból jelentik: A világhirü párisi Sorbonne-egyetem ma ünnepli meg nagy ünnepélyességek között fennállásának háromszázadik évfordulóját. Ez az évforduló igazában csak a Sorbonne ujjászervezésének évfordulója, amikor az egyetemet már majdnem a mai formájában épitették ki. A valóságban a Sorbonne megalapitása hétszáz év előtt történt, amikor Robert Sorbonne kanonok a francia és külföldi tanulóifjuság számára a párisi St. Genéviéve hegyen egy bennlakással összekötött tanulóintézetet alapitott.

Pergamen és vajpapír kapható LEPAGE-nál, KVÁR. Kérjen mintázott ajánlatot.

— **Nagyszabásu aszpirin-csempészést lepleztek le.** Breszlauból jelentik: Beuthenben nagyszabásu gyógyszerhamisitást lepleztek le. Egy ismert gyógyszer- és festékárugyár vignetái alatt Lengyelországba és Romániába rengeteg hamisitott aspirint küldöttek. Az érdekelt vállalat azonnal megtette a bünfenyitő feljelentést a hamisitó társaság ellen, amelynek két tagját Berlinben letartóztatták.

„ACME" füzőgép
a legtökéletesebb, irodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen füzőgep, mely tartós
Kapható:
OFFICE EQUIPMENT COMPANY, ORADEA

Ujabb halálos itéleteket hajtottak végre Moszkvában

Kezdődik a nagy charkovi kémkedési pör, amelynek ujabb áldozatai lesznek

Riga, julius 21. A moszkvai rögtönitélő biróság még mindig folytatja halálos itéleteit. Tegnap *Malvin*, volt cári tisztet halálra itélték és az itélet kihirdetését követő hatodik órában golyó által kivégezték. Az volt ellene a vád, hogy régebben Nagybritania érdekében kémkedett a szovjet ellen és ő volt, aki a központi szovjet javaslatairól mindenkor előre értesitette az angol ügyvivőt. Erre nézve irásos bizonyitékokat terjesztettek a biróság elé. Malvin tagadta, hogy a jelentések tőle származtak volna és esküdözött, hogy soha a reá bizott titkokat senkinek el nem árulta. Az itéletet olyan tanuk vallomása alapján hozták, akik állitólag gyakrabban látták Malvint az angol követségen.

Hasonló vádak alapján tartóztatták le *Kolcsugin* lengyel tisztviselőt, akit szintén halálra itéltek. Rajta is végrehajtották az itéletet.

Ma kezdődik a petrogradi biróság előtt a *charkovi* nagy kémkedési per, amelybe számos cári tiszt és szociálforradalmár van belekeverve. A szovjet ezt a pert hagyta ütőkártyának Anglia ellen és ezuttal a nagy nyilvánosság előtt kivánja föltárni az angol kémkedés részleteit a világ előtt. Kétségtelen, hogy ebben a pörben is lesznek halálos itéletek.

Vass József magyar miniszterelnökhelyettest az uccán inzultálták

Bpest, jul. 21. Tegnap este tiz órakor Budapesten a Ráday-uccában a Szent Imre-kollégium közelében, Vass József miniszter lakása előtt egy idegesen sétáló uriasan öltözött ember várakozott mindaddig, amig a miniszter haza nem érkezett autóján. Amikor Vass József az automobilból kiszállott, az idegen férfi felé je rohant, majd felemelte a botját és a miniszter karjára sujtott ezzel a kiáltással:

— Nem birom tovább!

A miniszter kiséretében lévő két titkárnak sikerült lefogni a merénylőt és kicsavarni kezéből a botot.

A két titkár ádadta a támadót az ügyeletes rendőrőrszemnek. A merénylő neve dr. Szegedi Ernő, aki Rákoskereszturon volt főjegyző és állásából fegyelmi uton eltávolitották.

A vizsgálat során kiderült róla, hogy tökéletesen épelméjü és az volt a meggyőződése, hogy a miniszter miatt kellett elhagynia rákoskereszturi főjegyzői állását. A kihallgatás során elmondotta, hogy a merénylet, amit előre megfontolt, nem Vass, hanem Bethlen személyének szólott, akivel szemben változatlanul fentartja támadó szándékát. Dr. Szegedi egy alkalommal a Dunaparton sétáló miniszterelnökhöz lépett és felszólitotta, hogy vegye át kérvényét, amelyben követelte, hogy a kormány azonnal adja vissza hárommilliárdnyi elvesztett vagyonát. A botütés Vass miniszter balkarján könnyebb zuzódást okozott.

Budapest, julius 21. Vass miniszter merénylőjét a budapesti rendőrség ma délelőtt ismét kihallgatta. Szegedy dr. elmondta, hogy vasuti főjegyző létére félmillió korona nyugdija volt mindössze, amelyből nem tudott megélni s ez annyira elkeseritette, hogy merényletre határozta el magát.

A vizsgálat megállapitotta, hogy Szegedy különböző szabálytalanságok miatt előbb főjegyzői állását, majd a nemzeti hitelintézet fiókvezetői állását is felmondották.

Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy Szegedy exaltált természet, de beszámitható.

— **Vasuti szerencsétlenség a trientbozeni vonalon.** Milanóból jelentik: A trientbozeni vonalon Egna és Ora állomások között tegnap este az ötvenkilométeres sebességgel rohanó gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. A katasztrófát az idézte elő, hogy a gyorsvonat vakvágányra került. A tehervonat vagoniai az összeütközés következtében a töltésről a vizbe zuhantak. A gyorsvonat vezetője, aki nem látta a tilosra állitott jelzőt, meghalt. A forgalmat átszállással bonyolitják le.

— **Éhségsztrájkolók, akiket mesterségesen táplálnak, nehogy a kivégzés előtt meghaljanak.** Newyorkból jelentik: A halálraitélt Lacco és Venzetti olasz anarchisták éhségsztrájkba kezdtek. A biróság elhatározta, hogy a foglyokat mesterségesen tápláltatja, nehogy az itélet végrehajtása előtt meghaljanak.

— **Három nő holtteste egy csomagban.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok közönségének óriási szenzációja van. Newyork egyik rendőrőrszeme a tengerpart közelében csomagot talált, amelyben három földarabolt női holttest feküdt. A rendőrség megállapitotta, hogy az egyik holttest Miss Growneré, a másik Miss Beneté volt. A harmadik holttest kilétét nem lehetett megállapitani. Miss Growner és Miss Benet két jó barátnő volt, akiket az utóbbi időben gyakran együtt lehetett látni egy magas, marcona külsejü férfival, aki a legjobb mulatókban szórakoztatta nagy költséggel a hölgyeket. A rendőrség most erélyesen nyomoz a férfi után, mert az a föltevés, hogy ő gyilkolta meg a nőket. A lapok hatalmas tudósitásokban számolnak be a szenzációról és követelik, hogy a nyomozó hatóságok minél előbb deritsenek fényt a bünesetre.

— **Köszönet.** A Kisebbségi Ujságirószervezet őszinte és hálás köszönetet mond mindazoknak a tényezőknek, akik a néhai Székely János kollégánk emlékére emelt sirkő avatásának ünnepélyességét, akár közremüködésükkel, akár jelenlétükkel emelték. Köszönet szól elsősorban a Gutenberg-dalegylet tagjainak énekszámaiért, a hatóságok, a közgazdasági és társadalmi élet tényezőinek a sirkő-avatáson való részvételükért, illetve a sirkőfelállitási akcióba bekapcsolódásukért, végül pedig a Bauer Nagy és Némethy-cégnek a sirkő müvészi elkészitéséért és felállitásáért.

Róth cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legujabb divatu cipő-különlegességek

Kövérség korai vénség
Elhizás elleni szer a párisi Jodillon golyócska. Kis adag gátolja a hájasodást. Nagyobb adagok lefogyást idéznek elő. — Főszétküldési hely:
Dr. Biró gyógyszertár, Cluj.
Egy doboz ára 150 lej.

Szováta fürdőn a mult évben megnyilt s kitünően bevált ארטה. כשר **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakitásokkal, ezidén már
junius havában megnyilt.
Elismerten elsőrangu konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.
Felvilágositással és kivánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmárton)

Közgazdaság

Áruhiány miatt erősen emelkedik a kukorica ára

Erdélyben és Bánátban is regáti tengerit vásárolnak. Külföldön erős kereslet mutatkozik a romániai uj buza és rozs iránt

(Cluj-Kolozsvár, jul. 21. Az Uj Kelet tudósitójától.) A nemzetközi gabonapiacon már a kora tavaszi hónapokban érezhető hosszmozgalom indult meg tengeriben, miután a világ minden tájáról be futott adatokból arra lehetett következtetni, hogy az idei kukoricatermés gyengébb lesz a tavalyinál. A kedvezőtlen időjárás következtében a termés-kilátások ugy Amerikában, mint Európában 20 százalékkal rosszabbodtak, ugy, hogy

ebben az évben még közepes tengeritermésre sem lehet sok helyütt számitani.

Románia rendes vevői, elsősorban Németország, még idejében óriási kvantumokat kötöttek le augusztusi és szeptemberi szállitásra, elég magas árakon. A szállitási határidő elérkezésekor azonban kiderült, hogy a piacon nincsen kukorica. A galaci tőzsdén egyetlen tétel sem került eladásra és a dunai uszályoknak nincs rakományuk.

A kukoricahiány legfőbb okát gabonakereskedői körökben azzal magyarázzák, hogy a belföldi fogyasztás minden árut felvesz és még igy is Erdély és Bánát egyes vidékein az olcsóbb néposztálynak nincs mit ennie. A fokozott kereslet részbeni fedezésére nagyobb vásárlások történtek a regátban, ahonnan a kukoricát vasuton és vizi uton szállitják ezekre a területekre. Ezzel egyidejüleg Ausztria is erősen keresi a román tengerit, miután legfőbb bevásárlási helyén, Jugoszláviában is a kukoricatermés ezidén a közepesnél gyengébb lesz. Mindezek következtében

a tengeri ára egyik napról a másikra 3000 lejjel felszökött,

vagyis, egy vagon kukorica ma körülbelül 7000 lejjel többe kerül, mint a mult héten és a hivatalosan 49.000 lejjel jegyzett „lófogu"-tengeriért 50.000 lejt, sőt többet is ajánlottak. A hatszázalékos zusatz-tengeri áru 51—52 ezer, ennél gyengébb minőségü árué pedig 47.500—48.000 lej ma Galacban.

Németországból élénk érdeklődés mutatkozik a a romániai rozs iránt is, amelyből már megindult a behajózás. Az uj rozs ára prompt ab hajó 60.000 lej, augusztusi szállitásra 57 ezer lej, szeptemberi szállitásra 55 ezer lej vagononként. Buzában csak uj árura van vevő, amelynek azonban még nincs kialakult ára. A régi buzát 48 ezer lejjel jegyzik.

Megszigoritották a belföldön gyártott cikkek importját. Megirtuk, hogy a pénzügyminisztérium megkezdte a behozatali vámtarifa teljes revizióját. Arravonatkozólag, hogy a január elsejére életbeléptetni tervezett vámtarifa milyen tendenciáju lesz, következtetni lehet a legfőbb iparügyi bizottság legujabb megszigoritó intézkedéséből. Tudvalevő ugyanis, hogy egyes vámtételekhez jegyzetek vannak füzve, amelyek értelmében olyan árucikkeknél, amelyeket az országban egyáltalán nem, vagy csak kismértékben állitanak elő, vámredukciót lehet kérni. A bizottság most ebben a tekintetben kimondotta, hogy a belföldön is gyártott cikkeknél, mint például gyártetőzésekhez szükséges üveg, drótkábel stb., *csak abban az esetben engedélyez vámcsökkentést, ha az importör igazoló iratot szerez be a megfelelő belföldi gyáraktól* arról, hogy a rendelést ők nem tudják leszállitani.

A sajtolt élesztő és a jég vasuti fuvardija. A CFR vezérigazgatóság kereskedelmi osztályának rendelkezésére az iparpártolási kedvezmény birtokában levő gyárak által gyorsáruként feladott sajtolt élesztőszállitmányok után, amennyiben azokat személy-, vagy vegyesvonaton továbbitják, a rendes gyorsárudijszabásban foglalt fuvardijat kell, a 45 százalékos levonással, fizetni. A gyorsvonattal továbbitott sajtolt élesztőszállitmányoknál a gyárak nem kapnak fuvardijkedvezményt. Ezzel egyidejüleg a vasuti államtitkárság elrendelte még, hogy a gyorsáruként feladott jeget a tarif special I. szerint, vagyis teheráruként kell a fuvardijjal megterhelni.

Ujra megindult Ausztriával a teherforgalom. Bukarestből jelentik: A vasutügyi minisztériumot hivatalosan értesitették, hogy az osztrák vasuti sztrájk megszünt. Ennek megfelelően mindazok az Ausztriába szóló áruszállitmányokat, amelyeket a bécsi forrongások hirére menetközben leállitottak, tegnap óta továbbitják a rendeltetési állomás felé.

Egymilliós ipari hitelt kapott a medgyesi Nitrometa Rt. A medgyesi „Nitrometa" Rt. egymillió lejt vett fel a Creditul Industrialtól. A kölcsönt a napokban táblázták be a vállalat medgyesi ingatlanaira.

A bankok által kezelt letétek proporcionális illetéke. Az uj bélyegtörvénynek a pénzintézeteknél kezelt letétek után fizetendő proporcionális illetékre vonatkozó intézkedéseivel kapcsolatban a pénzügyminisztérium a következő döntést hozta: Amennyiben a letétet május elseje előtt visszavonták, vagyis az első negyedévi mérlegben még szerepelt ugyan, de az összeget az uj bélyegtörvény életbeléptetése előtt már kivették az intézettől, az ilyen letéteket nem lehet a törvény 14-ik szakaszának 5. bekezdésében foglalt intézkedés alapján megadóztatni. A május elseje után is az intézeteknél kezelt letéteket, akár gyarapodtak, akár megkisebbedtek, a május elseje után elért legmagasabb összeg alapján kell megadóztatni.

Alapittatott 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok

Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.

Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilolt és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötéláruk
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vizmentes ponyvák
stb.

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A müvészetek fejlődése a legrégibb időktől a mai napig

Ára félbőrkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

A világ legjobb irógépe a

MERCEDES 5.

kapható

igen előnyösen LEPAGE-nál, CLUJ

בעה"י

קאנקורז

דיא ארטה. געמיינדע באראדול־מארע זוכט איינען שו"ב מומחה ומוהל דער גוטער בעל תפילה איזט. געהאלט לויט איבעראיינקאממען. בעווערבער וואללען גענוי בעשרייבען איהרע כתבים. פאמיליענשטאנד אונד לעבענסאלטער. רייזעשפעזען ווערדען נור דעם אקצעפטיערטען פערגיטעט.

Schwarcz Mór Borod, Jud. Bihor.

Nemcsak a

kereskedőknek,

hanem az

iparosoknak

gyárosoknak

is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállitani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekintően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvosztályában. — Mármarosszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradeamaren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

Tőzsde

A piac, minthogy az interurbán telefonösszeköttetés kizárólag a hatóságok részére volt fentartva és igy bankközi forgalom nem alakulhatott ki, délután 6 óráig abszolut tájékozatlan volt és 33·50-es zürichi alapon is dolgozott. Estefelé az árfolyamok a lej javulása és a telefon felszabadulásával megindult tájékozódás következtében ellanyhultak.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rt. jelentése

Valutapiac 1927 julius 21 (Rador)

Devizák	Kolozsvár	Zürich nyitás	Zürich zárlat	Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
Zürich	3220—3230	—	—	49175	3230	11047	13682	65050	192525
Newyork	167—16750	51950	519 3/8	2554	167	57390	71040	3375	—
London	813—815	2522	252150	12402	814	278575	3450	164	48550
Páris	660—665	2034	2034	—	652	2247 1/2	278250	13235	391 1/2
Milano	920—925	282350	2823	13875	918	3120	386350	18390	544
Prága	495—497	153950	153950	—	497	170025	210525	—	296 1/4
Budapest	2915—2925	9055	9055	—	2940	—	12372	58947	—
Belgrád	—	913 1/2	91350	—	305	100950	124950	5945	176
Bukarest	—	30750	315	1500	—	347	431	2052	5950
Varsó	—	58	58	—	19	6415	7940	377	—
Bécs	2350—2360	7310	73 1/8	—	2365	807625	—	47575	—
Berlin	3960—3970	12345	12335	—	3995	13635	16868	80225	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 315, Páris 1500, Budapest 347, Bécs 43100, Prága 205250.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESÉGÉT
FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMÚLHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
EAUX DE COLOGNE ÉS LADY ILLATSZER
HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL"

borotváló por, mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja, kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL", felirásu a valódi. Mindenüit kapható. Egyedüli készitője:

Reszling József
fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Finom borotváló szappan 10-es csomag 60 lejért kapható. Viszonteladóknak árkedvezmény

A
Kadima-nyomda
csak izléses és szép nyomtatványt szállit
✳
Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

Hirdessen az Uj Keletben

Gyermekének
könyvet vegyen vizsgaajándékul. 10 zsidótárgyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar forditásban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfa, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállitott áron kaphatja a következőket:

Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidógyermekek részére(75 helyett) 55
Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvcsoport és a három leszállitott áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Láb-ápolókrém és -izzadás elleni szer. Este lábviz után egy mogyorónyi nagyságu Csanda-féle PODOL-lal lábait jól bemasszirozza s evvel egy csapásra megszüntette a legmakacsabb lábizzadást, kellemetlen szagot, égető érzést, pöffedtséget. Lábait üdén, frissen tartja, a járást végtelenül kellemessé teszi. Hatása utólérhetetlen. Ára 35 Lei. Kapható gyógyszertárakban és drogueriákban. Készíti Csanda-gyógyszertár, Oradea

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betüvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések dija előre fizetendő. Jeligés levelet csak ugy továbbitunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hirek dija 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Egymásba nyiló uccai és udvari szép butorozott szoba fütértől kilencedik házban kiadó. Cim a kiadóban. 2929

Komoly vallásos zsidó leányt háztartás vezetésére felvesz. Irisz divatáruház, Oradea, Sasspalota.

Eladó a Str. Regina Maria 13. sz. ház kapualatti kirakatberendezése 20 vasredönnyel és tükörüveggel. Érdeklődni a Parisien-áruházban lehet.

Barzel
fierarie
vasüzlet
Cluj-Kolozsvár
P. M. Viteaz 13.
Telefon
10-43

Metropoltól félpercnyire egy félig kész ház eladó. Értekezni Str. Baron L. Pop 10. sz. Fraternitas-nyomda.

Gőzcséplőgép, gőzkazánnal eladó. Hoffher & Schrantz gyártmányu, kitünő állapotban, kedvező fizetési feltételek. Érdeklődni kizárólag a tulajdonosnál, Friedmann Markus Dumitrita, Jud. Nasaud.

A belvárosban egy szépen butorozott nagy uccai parketes szoba butorral, vagy irodahelyiségnek butor nélkül, fürdőszoba használattal, elsejére, esetleg koszttal is kiadó. Cim a kiadóban.

Géphimzést olcsón vállalok. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Eladó belvárosban főuton egy jómenetelü jó vevőkörrel rendelkező füszer és csemege üzlet családi okokból. A jánlatok „Biztos megélhetés" jeligére a kiadóban

A legelterjedtebb és legnépszerübb zsidó történet rendkivül olcsó áron

Heinrich Graetz:

Volkstümliche Geschichte der Juden

Halbleinb. 3 Bde

550 Lei
és portóköltség

Kapható
az UJ KELET könyvosztályában

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat, R.-T. nyomása, Cluj, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 10.